

MARGARIDA ANGLADA
M. ÀNGELA SERRA

RECULL DELS TREBALLS PUBLICATS A «ACTA MEDIAEVALIA»
(1980-1989)

El 1980, a la seu del Departament d'Història Medieval de la Universitat de Barcelona, sortí per primer cop la revista ACTA HISTORICA ET ARCHAEOLOGICA MEDIAEVALIA.

Han passat 10 anys i ara el nostre objectiu en aquest article és valorar com a alumnes el que ha significat aquesta publicació, no només a nivell del Departament, ans a nivell de la Història Medieval en general.

El que hem fet ha estat un recull dels articles publicats al llarg d'aquest temps, tractant de veure'n la línia de recerca (o les línies, si n'hi ha més d'una). Per altra banda, hem analitzat els diferents autors per esbrinar l'índex de participació del Departament i de col·laboracions forànies.

D'entrada, podem dir que aquesta revista és un eina d'intercanvi i de difusió; intercanvi perquè es reben col·laboracions d'altres llocs, el que significa un coneixement de el que es fa fora; i difusió perquè, alhora, es dona a conèixer el que es fa al propi Departament.

La revista bàsicament està dividida en quatre blocs: Fonts i documents, Història, Arqueologia i Miscel·lània; aquest últim apartat comença a aparèixer en el número 2. Fins ara, a més, s'han publicat quatre annexes dedicats a temes monogràfics.

Hem aplegat els diferents articles per temes amplis i n'hem fet apartats: Metodologia, Arqueologia, Demografia i Societat, Mentalitats, Ètica econòmica medieval, Economia, Política i Institucions, Església, Ordes militars, Relacions Catalunya-Al-Andalus, Aspectes artístics i un apartat general de Comentaris.

Entre tots aquets apartats, hom veu una clara preeminència de l'Arqueologia per sobre dels altres temes: ultra els tres annexes d'Arqueologia, hi ha gran quantitat d'articles al llarg de la revista dedicats a aquests estudis. Àdhuc en apartats generals com el de Metodologia o el de Comentaris es veu un clar predomini dels temes arqueològics.

A més dels articles teòrics, hi ha resums de les activitats fetes pel Departament i comentaris de bibliografia i congressos.

Hi ha, és clar, una gran participació de gent del Departament, clarament superior a la de la gent aliena. Hi ha col·laboracions de professors actuals i antics d'alumnes, ex-alumnes i en general de gent d'arreu. «Acta Mediaevalia» els ha servit

de nexa d'unió a tots ells. D'aquesta manera pensem que l'«Acta Mediaevalia» compleix la seva tasca de fer de pont entre el Departament i totes aquelles persones i institucions interessades o dedicades a la Història Medieval.

CLASSIFICACIÓ TEMÀTICA-ALFABÈTICA

1. METODOLOGIA

- BATLLE, Carme-Joan J. BUSQUETA: *Bibliografia 1980-1988 sobre ciutats i viles de la Corona d'Aragó a la Baixa Edat Mitjana*, 9 (1988), 513-527.
- CUADRADA I MAJÓ, Coral: *Per a una història del paisatge medieval: El mapa de Puigvert*, 9 (1988), 391-414.
- DAURA, Antoni-PARDO, Dolors-SANCHEZ, Eduard: *Una aportació al coneixement de la ceràmica grisa a Catalunya*, 9 (1988), 429-441.
- GÜNZBERG, Jordi: *Testamentos del siglo XIV del Archivo Histórico de Protocolos de Barcelona (A.H.P.B.) y su aplicación a la Demografía Histórica. Estudio archivístico-metodológico*, 10 (1989), 89-98.
- GÓMEZ GÓMEZ, Víctor: *Bibliografía de poliorcética y castillos de la Corona de Aragón*, Annex III (1986), 297-326.
- OLLICH, Imma: *La història medieval i les noves tècniques d'anàlisi per ordinador: els testaments de Vic del segle XIII*, 1 (1980), 11-27.
- PIFARRÉ I TORRES, Dolors: *L'arqueologia medieval a Lleida: inici, evolució i situació actual dels treballs arqueològics*, 7-8 (1986-87), 339-355.
- RIU, Manuel-BOLÒS, Jordi: *Observacions metodològiques, esquemes i fitxes de treball per a l'estudi de les sepultures*, Annex I (1982), 11-28.
- RIU, Manuel-PINTÓ, J.: *Los pergaminos quemados del archivo de Santa María del Mar (segunda mitad del s. XIV)* Annex I (1982), 67-99.
- RIU, Manuel: *Los estudios sobre arqueología medieval en España*, 4 (1983), 277-288.
- RIU, Manuel-BOLÒS, Jordi: *Observacions metodològiques, esquemes descriptius i fitxes de treball per a l'estudi de les ceràmiques*, Annex II (1984), 13-28.
- RIU, Manuel: *La ceràmica popular barcelonina del s. XIV. Aportació a l'estudi de les seves formes i marques*, Annex II (1984), 145-181.
- RIU, Manuel: *Bibliografia útil per a l'estudi i classificació de la ceràmica popular medieval*, Annex II (1984), 241-263.
- RIU, Manuel-BOLÒS, Jordi: *Observacions metodològiques, esquemes descriptius i notes de treball per a l'estudi de les fortificacions i castells medievals*, Annex III (1986), 11-24.

2. ARQUEOLOGIA

A) FUNERÀRIA, NECRÒPOLIS I SEPULTURES

- ANDRIO, Josefina: *Excavación arqueológica en el despoblado medieval de Revenga (Burgos)*, 10 (1989), 283-375.
- BERTRAN I ROIGÉ, Prim: *Hallazgo de sepulturas antropomorfas y de una ollita gris de Bergús (Cardona, Barcelona)*, 3 (1982), 173-183.
- BOHIGAS ROLDÁN, Ramón-BRÍGIDO GABIOLA, Teresa-SARABIA ROGINA, Pedro-SOBREMAZAS SALLINES, Ana: *La necrópolis y el sarcófago grabado medievales de Collado de Cieza (Cantabria)*, 7-8 (1986-87), 413-420.
- BOLÒS I MASCLANS, Jordi-FABREGUES I SABATER, Miquel: *Sepultures excavades a la roca a les rodalies de Serrateix*, 3 (1982), 155-171.
- BOLÒS I MASCLANS, Jordi-PAGÈS I PARETAS, Montserrat: *Les sepultures excavades a la roca*, Annex I (1982), 59-103.
- CABESTANY I FORT Joan-F.: *Els enterraments amb sarcòfag del monestir de Poblet (s. XII a XIV)*, Annex I (1982), 203-219.
- OLLICH I CASTANYER, Imma: *Tipologia de les tombes de la necrópolis medieval de L'Esquerda (Osona)*, Annex I (1982), 105-153.
- OLLICH I CASTANYER, Imma: *Tombes de llosa als turons de la Plana de Vic: una població alt-medieval per cristianitzar?*, 10 (1989), 223-250.
- PADILLA LAPUENTE, José-Ignacio: *La necrópolis de la Santa Creu de Joglars (Osona)*, Annex I (1982), 155-176.
- RIU I BARRERA, Eduard: *Notícia sobre enterraments barcelonins de l'alta Edat Mitjana*, Annex I (1982), 177-201.
- RIU I RIU, Manuel: *Enterrament n.º 66 de Sant Sebastià de Sull i la seva peça de ceràmica grisa*, 2 (1981), 213-219.
- RIU I RIU, Manuel: *Enterramientos infantiles frente a las puertas o en el subsuelo de las viviendas en la España Medieval, (siglo X al XIII)*, 3 (1982), 155-200.
- RIU I RIU, Manuel: *Alguns costums funeraris de l'Edat Mitjana a Catalunya*, Annex I (1982), 29-57.

B) ANTROPOLOGIA FÍSICA

- LALUEZA, Carles-MARTÍ, Jordi: *Estudi antropològic de la Muntanyeta (Roda de Ter, Osona)*, 10 (1989), 251-256.
- VIVES I BALMAÑA, Elisenda: *Sant Sebastià de Sull: estudi de la mandíbula de la tomba 66*, 2 (1981), 221-228.
- VIVES I BALMAÑA, Elisenda: *Estudi antropològic de dos enterraments infantils de Sant Miquel de la Vall*, 3 (1982), 201-207.

C) ZOOARQUEOLOGIA

BUXÓ I AUSIÓ, Dolors: *Estudi de la fauna del jaciment de Sant Miquel de la Vall*, 7-8 (1986-87), 357-412.

D) LLOCS D'HÀBITAT, DEFENSA I TREBALL

I. TORRES

CABALLÉ I CRIVILLÉS, Antoni: *L'excavació estratigràfica de la torre rodona del castell de Taradell*, Annex III (1986), 25-39.

DOMÍNGUEZ HERNÁNDEZ, Luís-Pedro: *Tres torres-atalayas de la provincia de Soria: Castellanos, Masegoso y la Pica*, 5-6 (1984-85), 257-279.

PAGÈS I PARETES, Montserrat: *La torre circular i els eremitoris rupestres de Benviure. a Sant Boi de Llobregat*, 1 (1980).

RIU, Manuel-SEGRET Manuel: *Les «torres» o masies fortificades de la Vall de Lord*, Annex III (1986), 201-215.

II. FORTIFICACIONS

BERTRAN I ROIGÉ, Prim-CABESTANY I FORT, Joan-F.-FITÉ I LLEVOT, Francesc: *Primera aproximació al jaciment fortificat de Sant Llorenç d'Ares. (Àger, Lleida)*, Annex III (1986), 41-52.

BOHIGAS, Ramón-GARCÍA, Manuel-GUTIÉRREZ SOLANA, Federico-JAUREGUI, Modesto-SARABIA, P. María: *Estudio comparativo por técnicas analíticas de muros en dos fortalezas medievales de Cantabria: el castillo de Camargo y el «torrejón» de las Henesterosas*, 10 (1989), 267-281.

BOLÓS, Jordi-PAGÈS, Montserrat: *El Castell i la Baronía de Castellví de Rosanes (Baix Llobregat)*, Annex III (1986), 141-151.

GONZÁLEZ PÉREZ, Joan-Ramon-MARKALAIN TORRES, Juli-RUBIO RUIZ, Daniel-GARCÍA BIOSCA, Juan: *Fortificacions entre Lleida i Balaguer*, Annex III (1986), 53-112.

III. LLOCS DE TREBALL

BOLÓS I MASCLANS, Jordi-MARTÍNEZ I HUALDE, Àngel: *El molí de la Torre Baldovina de Santa Coloma de Gramenet (Barcelona)*, 7-8 (1986-87), 421-435.

ESPAÑOL BERTRAN, Francesca: *Els casals de molins medievals a les comarques tarragonines. Contribució a l'estudi de la seva tipologia arquitectònica*, 1 (1980), 231-254.

FERNÁNDEZ LÓPEZ, Sebastián: *El molino hidráulico medieval en la provincia de Málaga*, 3 (1982), 209-225.

FITÉ I LLEVOT, Francesc: *Un apropament a l'estudi dels molins del Montsec i la Vall d'Àger*, 4 (1983), 207-238.

OLIVER, Anna: *El taller de vidre medieval de Sant Fost de Campsentelles*, 10 (1989), 387-426.

IV. QĀNATS

LLOPART, Judit-MARUGAN, Carmen M.ª-SANCHO, Marta: *El qānat de la Sínia, a Olesa de Bonesvalls. Un sistema de captació d'aigües*, 9 (1988), 433-456.

V. EDIFICIS RELIGIOSOS I ASSISTENCIALS

ADELL i GISPERT, Joan-Albert: *L'Hospital de pobres de Santa Magdalena de Montblanc i l'arquitectura hospitalària medieval a Catalunya*, 4 (1983), 239-263.

CASAS i NADAL, Montserrat-OLICH i CASTANYER, Imma: *El monestir de Sant Celoni i Ermengol de Cellers. Estudi històric-arqueològic*, 2 (1981), 170-211.

LÓPEZ RODRÍGUEZ, Artur: *Consideracions sobre la construcció de l'església de Santa Maria del Pi*, 5-6 (1984-85), 211-224.

E) CERÀMICA

BERTRAN i ROIGÉ, Prim: *Les ceràmiques grises de Sant Pere del Pedrís*, Annex II (1984), 49-62.

BERTRAN i ROIGÉ, Prim-FITÉ i LLEVOT, Francesc: *Primera aproximació a la ceràmica grisa i als «graffitti» del castell d'Oroners (Àger, Lleida)*, 5-6 (1984-85), 387-418.

BOLÒS i MASCLANS, Jordi-MARKALAIN i RAVENTÓS, Lurdes: *La ceràmica grisa de la granja cistercenca d'Ancosa*, Annex II (1984), 63-80.

BOLÒS i MASCLANS, Jordi-MARKALAIN i TORRES, Juli: *La ceràmica grisa del final de Balaguer conservada al museu de La Noguera*, 5-6 (1984-85), 355-385.

CABESTANY i FORT, Joan-F. RIERA i VILAR, Francesca: *Ceràmica de Manresa (segle XIV)*, Annex II (1984), 183-197.

OLICH i CASTANYER, Imma: *Formes i decoració de la ceràmica grisa medieval procedent del jaciment de L'Esquerda (Barcelona)*, Annex II (1984), 81-97.

PADILLA LAPUENTE, J. Ignacio: *Contribución al estudio de las cerámicas grises catalanas de época medieval: el taller, los hornos y la producción de Casampons*, Annex II (1984), 899-143.

RIU DE MARTIN, Carme: *Algunes peces de ceràmica del segle XIV trobades a la Catedral de Barcelona*, 10 (1989), 437-466.

RIU i RIU, Manuel: *Un jarrito vidriado del s. XIII procedente del Castellot de Viver, en el museo comarcal de Berga*, 5-6 (1984-85), 419-430.

F) ALTRES TROBALLES I ESTUDIS DE MATERIALS

- CABESTANY i FORT, Joan-F.: *Esteles del museu del monestir de Poblet (s. XII-XIV)*, 4 (1983), 265-272.
- CHURRUCA GARCÍA, J. Angel-VALDÉS, Luis G.: *El hallazgo de útiles venatorios de época medieval en Puente de (Burgos)*, 1 (1980), 225-264.
- DE LA CASA MARTÍNEZ, Carlos: *Figura de esmalte de Champelevé, procedente de Montenegro de Cameros*, 7-8 (1986-87), 495-503.
- FITÉ i LLEVOT, Francesc: *El lot de peces d'escacs de cristall de roca del Museu Diocesà de Lleida, procedents del tresor de la Colegiata d'Àger, (s. XI)*, 5-6 (1984-85), 281-312.
- GRACIA i MONT, Elisenda: *Materials de peltre medievals a Catalunya*, 5-6 (1984-85), 313-353.
- GRACIA i MONT, Elisenda: *Altres materials de peltre a Catalunya*, 7-8 (1986-87), 453-458.
- HURTADO QUERO, Manuel: *Aspectos de la artesanía cordobesa bajomedieval*, 9 (1988), 495-500.
- MAÑANES, Tomás: *Una patena y un jarro litúrgicos visigodos hallados en la provincia de Valladolid*, 10 (1989), 257-265.
- PADILLA LAPUENTE, José-Ignacio: *El hallazgo de un tesoro de moneda condal de fines del siglo XI en Örrius (Barcelona). Nuevos tipos inéditos atribuibles a Berenguer Ramon II (1076-1096)*, 2 (1981), 231-241.
- RIU DE MARTIN, Xavier-MOLINÉ, Toni-SENSERRICH ESPUÑES, Rosa: *La troballa de l'escut dels Mataplana i la seva restauració*, 9 (1988), 457-465.
- SÁNCHEZ, M.^a del Rocío: *El arnés y el armamento del caballero medieval gallego (1350-1450)*, 10 (1989), 427-438.
- SUNYOL i BUSQUETS, Martí: *Estudi d'un hostier medieval del 1339*, 9 (1988), 475-493.
- VALDÉS, Luis G.: *El jarro hispano-visigodo de Mañaria (Vizcaya)*, 3 (1982), 145-154.
- VIVES, Elisenda: *Notes sobre un canelobre medieval de La Massana (Andorra)*, 10 (1989), 377-386.

3. DEMOGRAFIA I SOCIETAT

- BERTRÁN i ROIGÉ, Prim: *Notes sobre demografia i onomàstica lleidatana de finals de l'Edat Mitja. El fogatge del 1491*, 1 (1980), 143-171.
- ESPAÑOL i BERTRÁN, Francesca: *Les cartes de població de Villalonga*, 4(1983), 87-106.
- GÜNZBERG, Jordi: *Testamentos del siglo XIV del Archivo Histórico de Protocolos de*

Barcelona (A.H.P.B.) y su aplicación a la Demografía Histórica. Estudio archivístico metodológico, 10 (1989), 89-98.

ORTEGA, Pascual: *La carta de población de la Pobra de Massaluca* (1295), 7-8 (1986-87), 193-204.

SANTAMARÍA, Álvaro: *La demografía en el contexto de Valencia, siglo XV*, 9 (1988), 311-332.

A) VIDA QUOTIDIANA

BATLLE i GALLART, Carme: *La família i la casa d'un draper de Barcelona, Burget de Banyeres (primera meitat del s. XIII)*, 2 (1981), 69-91.

BATLLE i GALLART, Carme: *La casa burgesa en la Barcelona del s. XIII*, Annex I (1982), 9-51.

BATLLE, Carme-PARÉS, Àngels: *El castell de Sitges a la mort de Bernat Fonollar* (1326), 3 (1982), 153-177.

BATLLE i GALLART, Carme: *La casa i els béns de Bernat Dufort, ciutadà de Barcelona, a la fi del s. XIII*, 9 (1988), 9-51.

EQUIP BROIDA: *Ús de l'espai en els castells i torres dels segles XIV i XV*, Annex III (1986), 217-295.

GARCIA PANADÉS, Teresa: *Los bienes de Ferrer de Gualbes, ciutadà de Barcelona* (hacia 1350-1423), 4 (1983), 149-204.

VINYOLES i VIDAL, Teresa M.ª: *Unes notes sobre les marginades a Barcelona als segles XIV i XV*, 2 (1981), 107-132.

VINYOLES i VIDAL, Teresa M.ª: *El pressupost familiar d'una mestressa de casa barcelonina per l'any 1401*, Annex I (1982), 101-112.

B) SOCIETAT RURAL

AGUADÉ NIETO, Santiago: *Formas de organización del espacio agrario en el ámbito astur-leonés durante la Edad Media*, 9 (1988), 85-124.

AYERBÉ, M.ª Rosa: *Sobre el hábitat pastoril y la pasturación del ganado en el Valle del Urumea (Guipúzcoa)*, 7-8 (1986-87), 311-320.

BUSQUETA i RIU, Joan-J.: *Comunitat rural i marc parroquial al Pla de Barcelona: aspectes de l'organització veïnal de Sant Andreu de Palomar a la Baixa Edat Mitjana*, 9 (1988), 361-389.

FAGES, Mariona: *Sant Pere de Premià. Un exemple de la distribució del sòl en la comunitat rural del Maresme a l'alta Edat Mitjana*, 7-8 (1986-87), 81-131.

FERNÁNDEZ, Josep: *Aprofitaments comunals, prats i pastures al Delta del Llobregat (segles XIV-XV). Conflictes per a la utilització de l'espai a la Baixa Edat Mitjana*, 10 (1989), 189-220.

C) SOCIETAT URBANA

- BANKS, Philip: *The inhabitants of Barcelona in 1145*, 9 (1988), 143-166.
- BATLLE i GALLART, Carme: *Retorn a la Busca i la Biga, els dos partits de la Barcelona medieval*, 3 (1982), 229-234.
- BATLLE i GALLART, Carme: *La oligarquía de Barcelona a fines del siglo XV: el partido de Deztorrent*, 7-8 (1986-87), 321-335.
- BATLLE, Carme: *Uns mercaders de Barcelona al Nord d'Àfrica a mitjan segle XIII*, 10 (1989), 145-157.
- DÍEZ DE SALAZAR, Luis-Miguel: *Ordenanzas de la Hermandad de Guipúzcoa de 1379*, 7-8 (1986-87), 245-267.
- DOMÍNGUEZ, Carlos-R.-BAZZANO, Santiago-A.: *Estatutos del arte de los leñadores de Florencia (1301)*, 5-6 (1984-85), 9-41.
- GENICOT, Léopold: *Villes et campagnes dans les Pays-Bas, médiévaux*, 7-8 (1986-87), 163-192.
- PAPELL i TARDIU, Joan: *La confraria de paraires de llana de Valls. Noticia històrica*, 2 (1981), 133-142.

D) POBRES I MARGINATS

- BOIX POCIELLO: *Les persones pobres i miserables a la Ribagorça medieval*, 5-6 (1984-85), 185-209.
- MOLLAT, Michel: *Pauvres et marginaux*, 5-6 (1984-85), 73-82.
- VINYOLES, Teresa M.: *Unes notes sobre les marginades a Barcelona als segles XIV i XV*, 2 (1981), 107-132.

E) FAMÍLIES NOBILIÀRIES

- BENET, Albert: *L'origen de les famílies Cervelló, Castellvell i Castellet*, 4 (1983), 67-86.
- CUADRADA i MAJÓ, Coral: *Vers l'adquisició d'una mentalitat feudal: Pere des Bosc, ciutadà de Barcelona, i la compra dels castells de Sant Vicenç i Vilassar (s. XIV)*, 3 (1982), 179-199.
- GARÍ, Blanca: *Notas sobre un documento de Ramón de Montcada y Arnau y Bernat de Clasquerí*, 7-8 (1986-87), 141-148.
- SALRACH, Josep M.: *Els Montcada entre 1000 i 1230. Una nova recerca*, 7-8 (1986-87), 133-140.

4. MENTALITATS

- CARDINI, Franco: *Peregrinos y viajeros en la Edad Media*, 10 (1989), 101-106.

- CIPOLLONE, Giulio: *Innocenzo III e i saraceni. Atteggiamenti differenziati (1198-1199)*, 9 (1988), 165-187.
- CLARAMUNT, Salvador: *El arte de la Baja Edad Media occidental como exponente de una nueva mentalidad*, 1 (1980), 133-142.
- CLARAMUNT, Salvador: *La muerte en la Edad Media. El mundo urbano*, 7-8 (1986-87), 205-218.
- GUGLIELMI, Nilda: *Muros y puertas en el paisaje urbano (Italia del centro y del norte, siglos XIII-XV)*, 9 (1988), 333-359.
- HERNANDO, Josep: «*De secta machometi o De origine, progressu et fine Machometi et quadruplici reprobatione prophetiae eius*», de Ramón Martí, (s. XIII), 4 (1983), 9-63.
- HERNANDO, Josep: «*Tractatus adversus iudaeos*». Un tratado anónimo de polémica antijudía (s. XIII), 7-8 (1986-87), 9-77.
- MITRE FERNÁNDEZ, Emilio: *La preparación ante la muerte entorno a 1300 (algunos elementos configurados del «ars moriendi» en occidente)*, 7-8 (1986-87), 219-243.
- MONLLÉO i GALCERÀ, Àngel: *Una recerca historiogràfica arran del refrany de Favara de Matarranya «rei tingam i no el conigam»*, 4 (1983), 161-183.
- RUIZ-DOMENEC, J.E.: *Los pobres en la «pesme aventure»*, 7-8 (1986-87), 149-161.

5. ÈTICA ECONÒMICA MEDIEVAL

- HERNANDO, Josep: «*Tractatus de Origine et natura, iure et mutationibus monetarum*» de Nicolás de Oresme (s. XIV), 2 (1981), 9-65.
- HERNANDO, Josep: *Realidades socio-económicas en el Libro de las Confesiones de Martín Pérez, usura, justo precio y profesión*, 2 (1981), 9-65.
- HERNANDO, Josep: *El problema del crèdit i la moral a Catalunya* (s. XIV), Annex I (1982), 113-136.
- HERNANDO, Josep: *Una obra desconeguda de Francesc Eiximenis. El «Tractat d'Usura»*, 4 (1983), 129-147.
- HERNANDO, Josep: «*Quaestio disputata de licitudine contractus emptionis et venditionis censuales cum conditione revenditionis*». Un tratado sobre la licitud del contrato de compra-venta de rentas personales y redimibles. Bernat Puigcercós, O.P. (siglo XIV), 10 (1989), 9-87.

6. ECONOMIA

I. FISCALITAT I ADMINISTRACIÓ PÚBLICA

- MONTAGUT i ESTRAGUÉS, Tomàs de: *Els funcionaris i l'administració reial a Catalunya (segles XIII-XIV)*, Annex I (1982), 137-150.
- RIERA MELIS, Antoni: *La lezda de Colliure bajo la administración mallorquina. I: La reforma de aranceles de finales del S.XIII (1299?)*, 1 (1980), 91-125.

- SÁNCHEZ MARTÍNEZ, Manuel: *La fiscalidad catalano-aragonesa y las Aljamas de judíos en la época de Alfons IV (1327-1336): los subsidios extraordinarios*, 3 (1982-141).
- SASTRE, Jaume: *El impuesto del morabatí en el reino de Mallorca (1300-1349)*, 10 (1989), 159-187.

II. COMERÇ

- ÁLVAREZ FORTES, Ana M.^a: *Fernando de Madrid y Baltasar Vives. Dos mercaderes ilicitanos de fines del siglo XV*, 9 (1988), 415-426.
- BRESC, Henri: *La draperie catalane au miroir sicilien, 1300-1460*, 4 (1983), 107-127.
- DOUMERC, Bernard: *Les vénétien en Catalogne pendant la guerre civile (1464-1470)*, 5-6 (1984-85), 243-254.
- ESTEPA, Carlos: *Algunes consideracions sobre la crisi econòmica catalana a la baixa edat mitjana: Barcelona i les ciutats comercials mediterrànies*, 2 (1981), 145-153.
- PLANA i BORRÀS, Josep: *Els Benet, una família de mercaders barcelonins (primera meitat del s. XIV)*, Annex I (1982), 53, 65.
- RIUS i CORNADÓ, Jordi: *Documentació catalana a l'arxiu Datini: la correspondència del mercader barceloní Lleonard de Johan*, 1 (1980), 127-132.

III. METROLOGIA

- MIRÓ i ROSINACH., Josep M.^a: *La mesura medieval de Montesquiú (baronia de Vallbona)*, 9 (1988), 467-473.

7. POLÍTICA I INSTITUCIONS

- AURELL i CARDONA, Martí: *Els fonaments socials de la dominació catalana a Provença sota Alfons el Cast (1166-1196)*, 5-6 (1984-85), 83-110.
- BECERRA, Manuel: *Las relaciones diplomáticas entre la Corona de Aragón y Granada durante la guerra de los dos Pedros. I: Desde 1356 hasta 1359*, 9 (1988), 243-260.
- CUADRADA i MAJÓ, Coral: *Política italiana de Alfonso V de Aragón (1420-1442)*, 7-8 (1986-87), 269-309.
- JULIÀ VINAMATA, José-Ramón: *Defensa y avituallamiento de los castillos del Rosellón y la Cerdeña en la segunda mitad del s. XIV*, 9 (1988), 281-310.
- † MARTÍNEZ FERRANDO, J.E.: *Datos para el estudio de la cancellera de los príncipes que disputaron la Corona de Juan II de Aragón*, 5-6 (1984-85), 225-241.
- VILAPLANA, M.ª Asunción: *Notas sobre un diploma de la Cancillería de Renato de Anjou como rey de Aragón*, 9 (1988), 53-82.

8. ESGLÉSIA

I. CRISTIANITZACIÓ

RIU BARRERA, Eduard: *Rocs i Sants: dades sobre la cristianització?*, (1981), 157-170.

II. MONACAT

BOLÒS i MASCLANS, Jordi: *L'evolució del domini del monestir de Sant Llorenç prop Bagà durant els s. IX-XII*, 1 (1980), 55-75.

GONZÁLEZ i BETLINSKI, Margarita-RUBIÓ i RODÓN, Anna: *La regla de l'orde de Santa Clara de 1263, un cas concret de la seva aplicació: el monestir de Pedralbes de Barcelona*, 3 (1982), 9-46.

MELE, Giampaolo: *Un inédito codice arborense del secolo XIV contenente la regola urbanistica di santa Chiara, una lettera e canto gregoriano*, 9 (1988), 204-220.

PADILLA LAPUENTE, J.I.: *Aportación al estudio de la estructura económica de un monasterio altomedieval. Un prototipo: Sant Pere de Grau d'Escalles*, 1 (1980), 197-224.

SALRACH, Josep M.: *El comte-bisbe Miró Bonfill i l'acta de consagració de Cuixà de l'any 974*, 10 (1989), 107-124.

III. ORGANITZACIÓ PARROQUIAL

FAGES, Mariona: *Sant Pere de Premià. Un exemple de la distribució del sòl en una comunitat rural del Maresme a l'alta Edat Mitjana*, 7-8 (1986-87), 81-131.

VILAGINÉS, J.: *El fenomen parroquial en la societat del Vallès Oriental a l'alta Edat Mitjana*, (s. XI-XII), 9 (1988), 125-142.

VINYALS, Fermí: *Recull de notícies de la baronia composta per les parròquies de Santa Perpètua de la Moguda, Santa Maria de Martorellas, Sant Fost de Campsentelles i Sant Cebrià de Cabanyes, de la vegueria del Vallès*, 5-6 (1984-85), 433-450.

IV. EREMITISME

CURTO i HOMEDES, Albert: *Notes sobre l'eretisme català baix medieval*, 3 (1982), 71-92.

PAGÈS i PARETAS, Montserrat: *La torre circular i els eremitoris rupestres de Benviure, a Sant Boi de Llobregat*, 1 (1980), 175-195.

9. ORDES MILITARS

FREEDMAN, Paul: *Military orders in Osona during twelfth and thirteenth centuries*, 3 (1982), 55-69.

RIVERA GARRETAS, Milagros: *El origen de la idea de orden militar en la historiografía reciente*, 1 (1980), 77-80.

RIVERA GARRETAS, Milagros: *Los ritos de iniciación en la orden militar de Santiago*, 5-6 (1984-85), 111-128.

10. RELACIONS CATALUNYA – AL-ANDALUS

BARCELÓ, Miquel: *Un estudio sobre la estructura fiscal y procedimientos contables del emirato omeya (138-300/755-912) y del califato (300-366/912-976)*, 5-6 (1984-85), 45-72.

BECERRA, Manuel: *Las relaciones diplomáticas entre la Corona de Aragón y Granada durante la guerra de los dos Pedros. I: Desde 1356 hasta 1359*, 9 (1988), 243-260.

FELIU, Gaspar: *Al-Mansur, Barcelona i Sant Cugat*, 3 (1982), 49-54.

ROVIRA i SOLÀ, Manuel: *Notes documentals sobre alguns efectes de la presa de Barcelona per Al-Mansur*, 1 (1980), 31-53.

11. ASPECTES ARTÍSTICS

COLL i ROSELL, Gaspar: *Les armes del «Llibre Verd» de la ciutat de Barcelona: un testimoni de la primera meitat del s. XIV*, 7-8 (1986-87), 459-493.

COLL i ROSELL, Gaspar: *El retaule dels Sants Joans de Santa Coloma de Queralt: noves aportacions a la seva cronologia*, 9 (1988), 261-280.

FUGUET i SANS, Joan: *Apreciacions sobre l'ús de les cobertes amb arcs diafragma a l'arquitectura medieval catalana*, 7-8 (1986-87), 437-451.

FUGUET i SANS, Joan: *La parroquial de Santa Maria de Barberà de la Conca, una fundació templera?*, 10 (1989), 523-530.

GINÉ i TORRES, Ana M.^a: *El convent de Sant Francesc de Barcelona. Reconstrucció hipotètica*, 9 (1988), 221-241.

GINÉ i TORRES, Ana M.^a: *Establiments franciscans a Catalunya. Arquitectura franciscana*, 10 (1989), 125-143.

MASSIP, Jesús: *Notes sobre l'evolució de l'espai escènic als Països Catalans*, 5-6 (1984-85), 129-159.

RIU i RIU, Manuel: *El pretés pectoral de l'abat Oliba*, 1 (1980), 265-271.

12. COMENTARIS

I. BIBLIOGRÀFICS

BUSQUETA, Joan: *Per un estat de la qüestió del tema ciutat-camp a la Catalunya de la Baixa Edat Mitjana*, 10 (1989), 481-487.

RIU i RIU, Manuel: *Els comptes fiscals de Catalunya sota els primers comtes-reis. Un important llibre de Thomas N. Bisson sobre la fiscalitat catalana al segle XII*, 9 (1988), 503-511.

- RIU i RIU, Manuel: *Una nueva aportación de Thomas N. Bisson a la historia de la Cataluña medieval y de sus vecinos norpirenaicos*, 10 (1989), 517-520.
- RIU i RIU, Manuel: «*Documents d'Archéologie Française*», una colección bibliográfica relevante y su interés para nuestra arqueología medieval, 10 (1989), 521-522.
- SALRACH, Josep M.^c: *Els orígens de l'orde de la Mercè i el rescat de captius. Les croades i l'exercici de la caritat a l'edat mitjana*, 9 (1988), 189-201.
- SALRACH, Josep M.^c: *Els montcada entre 1000 y 1230. Una nova recerca*, 7-8 (1986-87), 133-140.

II. CONGRESSOS

- AMIGÓ, Jordi-BOSCH, Josep M.ª-LLOPART, Judit-MARTÍNEZ, Lidia-SANCHO, Marta-SUNYOL, Martí-OLICH, Imma: *II Jornades d'arqueologia medieval catalana*, 6, 7, 8, d'abril de 1987, 7-8 (1986-87), 517-524.
- CUADRADA, Coral: *Sobre la gènesi medieval de l'estat modern*, 10 (1989), 469-479.
- LLOPART, Judit-MARTÍNEZ, Lidia-SANCHO, Marta-SUNYOL, Martí: *I Jornades d'arqueologia medieval catalana*, 12, 13, 14 desembre de 1985, 7-8 (1986-87), 507-515.
- PADILLA, J.I.: *Ilas. Jornadas de arqueología medieval*, 5-6 (1984-85), 459-462.
- RIU, Manuel: *Commemoración del milenario de Hugo Capeto (987-1987)*, 7-8 (1986-87), 539-541.
- Terceres Jornades d'arqueologia medieval catalana*, 9 (1988), 531-535.
- Quartres Jornades d'arqueologia medieval a Catalunya*, 10 (1989), 531-534.

III. EXCAVACIONS

- PADILLA, J.I.: *Arqueologia medieval. Treballs en curs*, 5-6 (1984-85), 451-458.
- Resum de les campanyes d'excavacions realitzades amb el suport del departament*, 7-8 (1986-87), 525-535.
- SERRA, Assumpta: *Prospeccions arqueològiques a Tavertet (Osona)*, 9 (1988), 529-530.

IV. ALTRES

- A.A. GRUP ORGANITZADOR: *Activitats del curs 81-82 promogudes pels alumnes*, 3 (1982), 235-236.
- BOLÓS i MASCLANS, Jordi-HURTADO i CUEVAS, Víctor: *L'Atlas històric de Catalunya*, 2 (1981), 231-243.
- COMELLAS, Gaspar: *Resum de les activitats programades pels alumnes del departament*, 4 (1983), 289-290.
- HERNÁNDEZ IZAL, Santiago: *La Maltemprada de la Mare Déu de setembre de 1269*, 10 (1989), 489-516.

INDEX D'AUTORS

- ADELL I GISPERT, Joan Albert, 4 (1983), 239-263.
- AGUADÉ NIETO, Santiago, 9 (1988), 85-124.
- ALVAREZ FORTES, Ana M.^a, 9 (1988), 415-426.
- AMIGÓ, Jordi, 7-8 (1986/87), 517-524.
- ANDRIO, Josefina, 10 (1989), 283-376.
- AURELL I CARDONA, Maite, 5-6 (1984/85), 83-110.
- AYERBE, M.ª Rosa, 7-8 (1986/87), 311-320.
- BANKS, Philip, 9 (1989), 143-166.
- BARCELÓ, Miquel, 5-6 (1984/85), 45-72.
- BATLLE I GALLART, Carme, 2 (1981), 69-91, 3 (1982), 229-234, 153-177, Annex I (1982), 9-51, 7-8 (1986/87), 321-335, 9 (1988), 9-51/// 513-529, 10 (1989), 145-157.
- BAZZANO, Santiago-A., 5-6 (1984/85), 9-41.
- BECERRA, Manuel, 9 (1989), 243-260.
- BENET, Albert, 4 (1983), 67-86.
- BERTRAN I ROIGÉ, Prim, 1 (1980), 143-171, 3 (1982), 173-183, 5-6 (1984-85), 387-418, Annex 2 (1984), 49-62, Annex 3 (1986), 41-52.
- BOHIGAS, ROLDAN, Ramon, 7-8 (1986), 413-420, 10 (1989), 267-281.
- BOIX POCIELLO, 5-6 (1984), 185-209.
- BOLÒS MASCLANS, Jordi, 1 (1980), 55-75, 2 (1981), 231-243, 3 (1982), 155-171, Annex I (1982), 11-28, 59-103, Annex II (1984), 13-28, 63-80, 5-6 (1984/85), 355-385, Annex III (1986), 11-24, 113-151, 7-8 (1986/87), 421-435.
- BOSCH, Josep M.^a, 7-8 (1986/87), 517-524.
- BRESC, Henri, 4 (1983), 107-127.
- BRIGIDO GABIOLA, Teresa, 7-8 (1986/87), 413-420.
- BUSQUETA I RIU, Joan J., 9 (1988), 361-289///513-527, 10 (1989).
- BUXÓ I AUSIÓ, Dolors, 7-8 (1986/87), 357-412.
- CABALLÉ I CRIVILLÉS, Antoni, Annex III (1986), 25-39.
- CABESTANY I FORT, Joan F., Annex I (1982), 203-219, 4 (1983), 265-572, Annex II (1984), 183-197, Annex III (1986), 41-52.
- CARDINI, Franco, 10 (1989), 101-106.
- CASAS I NADAL, Montserrat, 2 (1981), 170-211.
- CHURRUCA GARCÍA, J. Angel, 1 (1980), 255-264.
- CIPOLLONE, Giulio, 9 (1988), 165-187.
- CLARAMUNT, Salvador, 1 (1980),

- 133-142, 7-8 (1986/87), 205-218.
- COLL I ROSELL, Gaspar, 7-8 (1986/87), 459-493, 9 (1989), 261-280.
- COMELLAS, Gaspar, 4 (1983), 289-290.
- CUADRADA I MAJÓ, Coral, 3 (1982), 179-199, 7-8 (1986/87), 269-309, 9 (1988), 391-414, 10 (1989).
- CURTO HOMEDES, Albert, 3 (1982), 71-92.
- DAURA, Antoni, 9 (1988) 429-441.
- DE LA CASA MARTÍNEZ, Carlos, 7-8 (1986/87), 495-503.
- DÍEZ DE SALAZAR, Luis Miguel, 7-8 (1986/87), 245-267.
- DOMÍNGUEZ HERNÁNDEZ, Luis Pedro, 5-6 (1984/85), 257-279.
- DOMÍNGUEZ, Carlos R., 5-6 (1984/85), 6-41.
- DOUMERC, Bernad, 5-6 (1984/85), 243-254.
- EQUIP BROIDA, Annex H (1984), 199-239, Annex III (1986), 217-295.
- ESPAÑOL BERTRAN, Francesca, 1 (1980), 231-254, 4 (1983), 87-106.
- ESTEPA, Carlos, 2 (1981), 143-153.
- FÀBREGUES I SABATER, Miquel, 3 (1982), 155-171.
- FAGES, Mariona, 7-8 (1986/87), 81-131.
- FELIU, Gaspar, 3 (1982), 49-54.
- FERNÁNDEZ, LÓPEZ, Sebastián, 3 (1982), 209-225.
- FERNÁNDEZ, Josep, 10 (1989), 189-221.
- FITÉ I LLEVOT, Francesc, 4 (1983), 207-238, 5-6 (1984/85), 281-312, Annex III (1986), 41-52.
- FREEDMAN, Paul, 3 (1982), 55-69.
- FUGUET I SANS, Joan, 7-8 (1986/87), 437-451, 10 (1989), 523-530.
- GARCÍA ALONSO, Manuel, 10 (1989), 267-281.
- GARCIA BIOSCA, Joan, Annex (1986), 53-112.
- GARCIA PANADÉS, Teresa, 4 (1983), 149-204.
- GARÍ, Blanca, 7-8 (1986/87), 141-148.
- GENICOT, Léopold, 7-8 (1986/87), 163-192.
- GINÉ I TORRES, Anna M.^a, 9 (1988), 221-241, 10 (1989), 125-143.
- GÓMEZ GÓMEZ, Víctor, Annex III (1986), 297-326.
- GONZÁLEZ I BETLINSKI, Margarita, 3 (1982), 9-46.
- GONZÁLEZ PÉREZ, Joan-Ramon, Annex III (1986), 53-112.
- GRACIA I MONT, Elisenda, 5-6 (1984/85), 313-353, 7-8 (1986/87), 453-458.
- GUGLIELMI, Nilda, 9 (1989), 333-359.
- GÜNZBERG, Jordi, 10 (1989), 89-98.
- GUTIÉRREZ-SOLANA SALCEDO, Federico, 10 (1989), 267-281.
- HERNÁNDEZ IZAL, Santiago, 10 (1989), 489-516.
- HERNANDO, Josep, 2 (1981), 9-65,

- 93-106, Annex I (1982), 113-136, 4 (1983), 9-63, 129-147, 7-8 (1986/87), 9-77, 10 (1989).
- HURTADO QUERO, Manuel, 9 (1988), 495-500.
- HURTADO I CUEVAS, Víctor, 2 (1981), 231-243.
- JAUREGUI, Modesto, 10 (1989), 267-281.
- JULIÀ VIÑAMATA, Jose Ramón, 9 (1988), 281-310.
- LALUEZA I FOX, Carles, 10 (1989), 251-256.
- LÓPEZ RODRIGUEZ, Artur, 5-6 (1984-85), 211-224.
- LLOPART, Judit, 7-8 (1986-87), 507-515//517-524, 9 (1988), 443-456.
- MALLART RAVENTÓS, Lurdes, Annex II (1984), 63-80.
- MAÑANES, Tomás, 10 (1989).
- MARKALAIN TORRES, Juli, 5-6 (1984-85), 355-385, Annex III (1986), 53-112.
- MARTÍ I FEIXES, Jordi, 10 (1989), 251-256.
- MARTÍNEZ FERRANDO, J.E., 5-6 (1984-85), 225-241.
- MARTÍNEZ I HUALDE, Angel, 7-8 (1986-87), 421-435.
- MARTÍNEZ, Lidia, 7-8 (1986-87), 515//517-524.
- MARUGAN, Carmen M.ª, 9 (1989), 443-456.
- MASSIP, Jesús F, 5-6 (1984/85), 129-159.
- MELE, Giampaolo, 9 (1989), 204-220.
- MIRÓ I ROSINACH, Josep M.ª, 9 (1989), 467-473.
- MITRE FERNÁNDEZ, Emilio, 7-8 (1986/87), 219-243.
- MOLINÉ, Toni, 9 (1988), 457-465.
- MOLLAT, Michel, 5-6 (1984-85), 73-82.
- MONLLEÓ I GÁLGERÀ, Àngel, 4 (1983), 161-183.
- MONTAGUT I ESTRAGUÉS, Tomas de, Annex I (1982), 137-150.
- OLIVER, Anna, 10 (1989), 387-426.
- OLICH I CASTANYER, Imma, 1 (1980), 11-27, 2 (1981), 170-211, Annex I (1982), 105-153, Annex II (1984), 81-97, 7-8 (1986/87), 507-515//517-524, 10 (1989), 223-250.
- ORTEGA, Pascual, 7-8 (1986/87), 193-204.
- PADILLA LAPUENTE, José Ignacio, 1 (1980), 197-224, 2 (1981), 231-241, Annex I (1982), 155-176, Annex III (1984), 99-143, 5-6 (1984-85), 451-458, 459-162.
- PAGÈS I PARETAS, Montserrat, 1 (1980), 175-195, Annex I (1982), 59-103, Annex III (1986), 113-151.
- PAPELL I TARDIU, Joan, 2 (1981), 133-142.
- PARDO, Dolors, 9 (1988), 429-441.
- PIFARRÉ I TORRES, Dolors, 7-8 (1986-87), 339-335.
- PINTÓ, Mn. J., Annex I (1982), 67-99.
- PLANA I BORRÀS, Josep, Annex I (1982), 53-65.